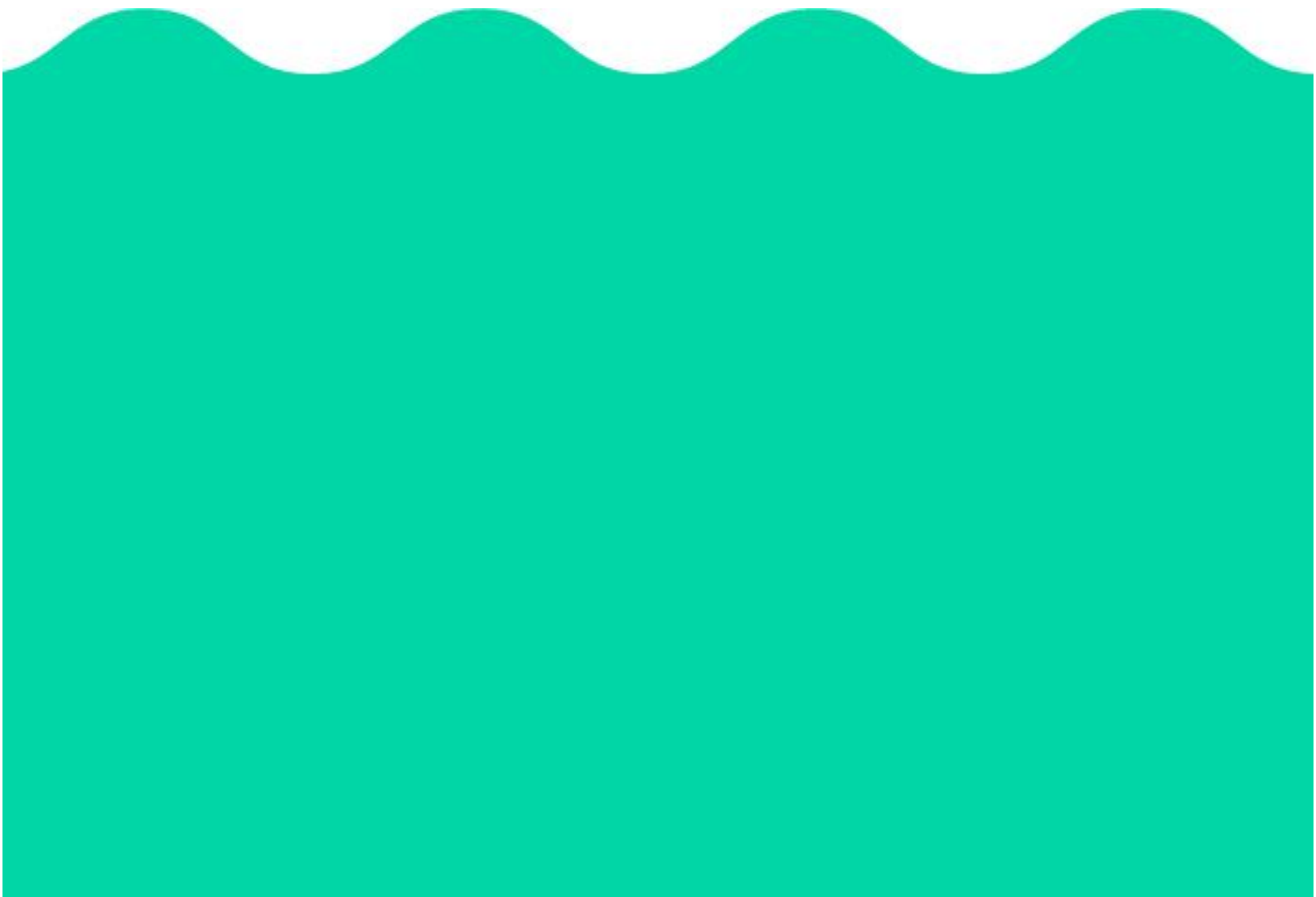

Kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
16.10.2019

Väliraportti nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja alueiden välisen eriytymisen torjumiseen kohdennetun erillismäärärahan käytöstä

Hankkeen nimi

Määräraha nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja alueiden välisen eriytymisen torjumiseen

Määrärahaa myönnetty hankkeelle

Kaupunginhallitus myönsi 19.3.2018 (§ 169) 2,0 miljoonan euron erillismäärärahan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja alueiden välisen eriytymisen torjumiseen seuraavasti:

1. Kaupunkistrategian hanke nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen (1,0 miljoonaa euroa)
2. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen sekä erityisopetuksen kehittäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa (1,0 miljoonaa euroa)

Määrärahaa käytetty hankkeeseen

Määrärahasta on käytetty 10/2019 mennessä yhteensä 1,1 milj. euroa, josta syrjäytymishaaste-hankkeen toteuma on 0,5 milj. euroa ja inklusiivisen opetuksen kehittämisen hankkeen toteuma 0,6 milj. euroa.

Määrärahaa käyttämättä

Määrärahasta on käyttämättä 10/2019 mennessä 0,9 milj. euroa. Loppuvuoden aikana 2019 ennakoidaan käytettävän määrärahaa vielä 0,4 milj. euroa. Vuodelle 2020 esitettäneen siirrettäväksi noin 0,5 milj. euroa.

Perustelut määrärahan käyttämättä jättämiseen

1. Kaupunkistrategian hanke nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen

- Yksittäisten kokeilujen ja pilottien rahoitus: Me-talon ja Me-koulun kehittäminen ja laajentaminen

Me-koulukehittäjä aloitti joulukuussa 2018. Me-koulussa on kehitetty toimintatapoja, joilla ennaltaehkäistään syrjäytymistä, lisätään mielekäästä vapaa-ajantoimintaa ja edistetään kodin ja koulun yhteistyötä. Kehittämistyötä jatketaan systemaattisen toimintatavan luomiseksi ja hyvien toimintamallien levittämiseksi kaupungissa.

Me-talo -toimintaa toteutettiin Laakavuoren koululla maaliskuuhun 2019 saakka, jonka jälkeen toiminta laajennettiin Mukana Mellunkylässä -nimellä koskemaan koko Mellunkylän suuraluetta.

- Kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittäminen erityisesti vieraskielisten lasten ja nuorten perheiden kanssa
Mellunkylän alueelliset koordinaattorit aloittivat työnsä kesäkuussa 2019. Alueella kehitetään tiedolla johtaen vanhempien osallisuutta, kodin ja koulun yhteistyötä sekä lasten mielekästä vapaa-ajantoimintaa.
Kontulan ostoskeskuksesta vuokrattiin toimitila nuorten työllisyyttä ja koulutusta edistävän toiminnan toteuttamiseksi kesäkuussa 2019.
- Projektipäällikön ja projektikoordinaattorin palkkauskulut
Projektipäällikkö aloitti huhtikuussa 2018, koordinaattori elokuussa 2018 ja viestintäasiantuntija maaliskuussa 2019.
- Osallistavat työpajat teemoittain, toimijoina henkilöstö, kumppanit ja kaupunkilaiset sekä palvelumuotoilun hyödyntäminen
Määrärahaa käytetty.

2. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen sekä erityisopetuksen kehittäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa

- Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen
Määrärahan käyttö käynnistynyt suunnitelman mukaan 17.9.2018.
Kehittämiseen osallistuu yhdeksän (9) pilottikoulua ja 18 pilottipäiväkotiä. Pilotit kiteyttävät kehittämiään toimintamalleja skaalattaviksi muihin päiväkoteihin ja kouluihin kevään 2020 aikana.
- Erytisopetuksen kehittäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa
Toimintasuunnitelma tarkennettu ja tarvittava henkilöstö rekrytoitu.
Määrärahan käyttö alkanut rekrytoinnin jälkeen.

Alueellinen työpari/ tiimimalli, jolla vahvistetaan alueellisesti henkilöstön osaamista syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Keväällä 2018 kaskon oman henkilöstön työpanoksena tehty tarvittavat kartoitukset ja kilpailutukset. Määrärahan käyttö alkanut, kun seuraavat koulutukset käynnistyneet (kouluttajakustannukset ja sijaiset):

- Neuropsykiatrisen valmentajan (NEPSY) -koulutus käynnistynyt 10/2018. Lukuvuoden 2018-2019 aikana käynnistyi viisi (5) koulutusryhmää. Kolme (3) koulutusryhmää käynnistyy syyslukukaudella 2019. Kaikki kahdeksan (8) koulutusryhmää saatetaan päätökseen kevään 2020 aikana.
 - Positiivinen pedagogiikka –koulutus varhaiskasvatukseen 10/2018 sekä 3 x 3 päivän syventävät kurssit pilottipäiväkotien varhaiskasvatuksen opettajille keväällä 2019.
 - Yhteisopettajuuskoulutukset kevät ja syksy 2019, yhteensä 4 koulutusryhmää.
 - Resetti-koulutus; myönteisen ryhmäkäytöksen vahvistaminen ja perhekoulumallin pilotointi (6 päivää) toteutunut lukuvuonna 2018-2019.
- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen syrjintään/rasismiin puuttumisessa.
Minun silmin – sinun silmin –ohjelmaan palkattu sertifioitu kouluttaja, joka aloitti kesäkuussa 2018. Ohjaajakoulutuksia toteutettu suunnitelman mukaan 2018-2019. Määrärahan käyttö alkanut rekrytoinnin jälkeen.

Määrärahan käyttösuunnitelma ja tavoitteet

1. Kaupunkistrategian hanke nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen

Mukana-ohjelman projektisuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 11.2.2019.

- Yksittäisten kokeilujen ja pilottien rahoitus: Me-talon ja Me-koulun kehittäminen ja laajentaminen, 500 000 euroa
 - Kaksi koordinaattoria ja kehittämisasiantuntija
 - Nuorten palkkaaminen
 - Ostopalveluhankinnat iltapäivätoiminnaksi alueen lapsille
 - Me-koulun ja Mellunkylän alueen yleiset toimintakulut
 - Kiusaaminen nolla -toiminnan ostopalveluhankinta

Me-koulujen ja Mukana Mellunkylässä -toiminnan tavoitteena on uudenlaisten toimintamallien syntyminen asuinalueille ja koulu yhteisöihin. Toimintamalleilla tavoitellaan syrjäytymisen ehkäisemistä mm. lisäämällä harrastusmahdollisuuksia, mahdollisuuksia turvallisiin aikuisiin, tukea koulunkäyntiin ja tukea vanhemmuuteen.
- Kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittäminen erityisesti vieraskielisten lasten ja nuorten perheiden kanssa, 350 000 euroa
 - Ulkomaalaistaustaisten nuorten koulutuksen ja työn ulkopuolisuus. Kontulan ostoskeskuksesta on vuokrattu tila, jossa toteutetaan alueen nuorten koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia edistäviä palveluita
 - Merkityksellinen vapaa-aika kokeilun kulut osana yhteisen harrastusajan kokeilua, jossa koulupäivä päättyy aiemmin, jotta iltapäivään vapautuu aikaa harrastustoiminnan sitomiselle osaksi koulupäivää
 - Toisen asteen koulutuslupaus - systeemisen ohjauksen mallin kehittäminen
 - Lukutaidon parantaminen ja lukemisen lisäämisen systematisointi

Kodin ja koulun välisen yhteistyön tavoitteena on parantaa vanhempien sitouttamista ja kiinnostusta lastensa koulunkäyntiin.
- Projektipäällikön ja projektikoordinaattorin palkkauskulut, 130 000 euroa
 - Ohjelmassa työskentelevät projektipäällikkö, projektikoordinaattori ja viestintäasiantuntija
- Osallistavat työpajat teemoittain, toimijoina henkilöstö, kumppanit ja kaupunkilaiset sekä palvelumuotoilun hyödyntäminen, 20 000 euroa
 - 6 työpajaa sekä 2 tapahtumaa
 - Viestinnän palvelumuotoilu

Työpajat sitouttavat toimialojen henkilöstöä yhteistyöhön ja auttavat toimialarajat ylittävän yhteisen ymmärryksen luomisessa. Viestinnän palvelumuotoilun tuloksena koostetaan viestintäsuunnitelma ja konkreettinen työkalupakki toimialojen hyödynnettäväksi syrjäytymisen ehkäisemiseen liittyvässä yhteistyössä.

2. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen sekä erityisopetuksen kehittäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa

- Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen 310 000 euroa
 - johtamisen coaching 3/2019-5/2020
 - inklusiivisen mallin palvelumuotoilu ja kehittämistyön fasilitointi sisältäen osallistavat työpajat 1/2019-8/2019
 - pilottien kehittämispäivät 11/2018-4/2020, joissa keynote-alustajat, yksikkö- ja ryöstäsoista työskentelyä
 - opettajien sijaiskulut (koulutukset, opintokäynnit, benchmarkkaus yms.)
 - strukturoidut opintokäynnit

Tavoitteena, että kasvatusta ja opetustyössä noudatetaan inklusiivisuuden periaatetta, jolloin toiminta on esteetöntä ja mahdollistaa kaikille oppijoille hyvän kasvun ja oppimisen.
- Oppimisen tuen kehittäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa, 120 000 euroa
 - Määräraha käytetään kokonaisuudessaan erityisopettajien palkkakuluihin sekä henkilöstön koulutuksiin.
 - Lukioissa oppimisen tukea ja erityisopetusta kehitetään vastaamaan uuden lukiolain velvoitetta järjestää opiskelijalle erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea opiskelijan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.
 - Ammatillisessa koulutuksessa erityisen tuen ja oppimisen tuen kehittämisen painopisteenä on Stadin ammatti- ja aikuisopiston rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen vastaamaan uutta ammatillista koulutusta.
- Alueellinen työpari/ tiimimalli, jolla vahvistetaan alueellisesti henkilöstön osaamista syrjäytymisen ehkäisemiseksi, 380 000 euroa
 - Neuropsykiatrisen valmentajan (NEPSY) –koulutus,
 - Positiivinen pedagogiikka -koulutukset varhaiskasvatukseen
 - Yhteisopettajuuskoulutukset
 - Resetti-koulutus

Tavoitteena edistää työparityyppistä työskentelyä, jolla vahvistetaan henkilöstön osaamista syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Vahvistetaan henkilöstön osaamista järjestämällä Nepsy-koulutuksen lisäksi koulutuksia yhteisopettajuudesta, positiivisesta pedagogiikasta ja perheiden kanssa työskentelystä.
- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen syrjintään/rasismiin puuttumisessa 100 000 euroa
 - Toteutetaan laajasti mm. Minun silmin – sinun silmin -ohjelmaa kouluissa ja oppilaitoksissa. Ohjelma on Cambridgen yliopiston kehittämä ohjelma rasismiin ja syrjinnän ehkäisemiseen.

Tavoitteena vahvistaa henkilöstön osaamista syrjintään ja rasismiin puuttumisessa.

Hankkeen tulokset ja vaikutukset suhteessa tavoitteisiin

Mukana-ohjelman toimenpiteistä kaikki 32 on saatu käynnistettyä tai ovat valmistelussa. Toimenpiteissä on saatu aikaan tuloksia lasten, nuorten ja vanhempien osallistumisessa, harrastusmahdollisuuksien lisäämisessä ja nuorten työllisyysmahdollisuuksien lisäämisessä.

Toimenpiteiden vaikutuksia ei tässä vaiheessa ole vielä tarkoituksenmukaista arvioida. Systeemisen muutoksen aikaansaaminen vaatii aikaa ja sitoutumista kohti tavoiteltua muutosta.

Hankkeen jatkotoimenpiteet

Nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa tullaan toteuttamaan projektisuunnitelman mukaan.

Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä lukio- ja ammatillisen koulutuksen erityisopetuksen kehittämistä jatketaan suunnitelman mukaan. Toimenpiteitä seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Pilottien toimintamallit konseptoidaan ja otetaan käyttöön koko kaupungissa. Inklusiivisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen pilottihanke liitetään laajempaan oppimisen tuen ja erityisopetuksen kokonaisuudistamiseen.

Erittely tehokkaista kaupungin omista toiminnoista nuorten syrjäytymisen ehkäisyn ja siihen puuttumisen kannalta

Kasvatus ja koulutus parantavat lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut lisäävät kestävästä kasvusta ja hyvinvointia sekä vähentävät itsessään eriarvoisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Syrjäytymisen ehkäiseminen liittyy kaikkien toimialojen toimintaan. Keskielä on yhteistyö, yhteinen ymmärrys ja asenne. Palveluiden tulee olla ennalta ehkäiseviä, asiakaslähtöisiä ja monialaisia.

Tehokkaita toimia syrjäytymisen ehkäisyyn ovat mm.:

- positiivinen erityiskohtelu varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle: PD-raha
- maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma
- maksuton varhaiskasvatus
- koulutustakuu
- Osaamiskeskus
- Ohjaamo